

VIATA ȘTIINȚIFICĂ
CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ
„PATRIMONIUL CULTURAL: CERCETARE, VALORIFICARE, PROMOVARE”.
EDIȚIA A IX-A, CHIȘINĂU, 30–31 mai 2017

Problema salvărdării și valorificării patrimoniului cultural material și spiritual continuă să reprezinte una dintre prioritățile științelor umanistice la nivel mondial. Experiența edițiilor precedente ale Conferinței anuale organizate de Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM (desfășurându-se, în anii 2009–2015, sub genericul „Probleme actuale ale arheologiei, etnologiei și studiului artelor”) și în 2016 sub genericul „Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare”) ne permite să afirmăm că acest eveniment științific este de o importanță și actualitate majoră, fapt demonstrat de numărul mare al specialiștilor notorii din domeniul arheologiei, etnologiei, studiului artelor din spațiul vest- și est-european, care se înregistrează anual pentru a participa la conferință.

Răspunzând provocărilor timpurilor moderne și urmărind să abordeze cele mai actuale și stringente probleme cu care se confruntă societatea contemporană în domeniile arheologiei, etnologiei și studiului artelor, Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei a organizat și a desfășurat la 30–31 mai 2017 ediția a IX-a a Conferinței Științifice Internaționale „Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare”. La eveniment au participat 184 de cercetători din țară și din străinătate cu 164 comunicări. Comunicările au fost prezentate în trei limbi: română, engleză și rusă, 40% dintre vorbitori au fost reprezentanți ai instituțiilor de cercetare de peste hotare: România, Ucraina, Rusia, Ungaria, Germania, Belarus.

Ediția din anul 2017 a continuat bunele practici anterioare, axându-se pe sporirea vizibilității în societate întru promovarea imaginii Conferinței și participanților, pe cercetările fundamentale, pe nouitatea științifică și pe prezentarea metodologiilor noi aplicate în cercetare. Manifestarea științifică a avut drept scop principal stabilirea unei comunicări eficiente și a unui dialog între cercetătorii notorii din spațiul Uniunii Europene și cei din spațiul est-european, inclusiv din Republica Moldova, pe subiecte și probleme de interes comun, ce pot servi drept platformă pentru inițiere a unor proiecte de cercetare și valorificare a patrimoniului cultural.

În cadrul ședinței plenare din 30 mai 2017, au fost prezentate 5 comunicări care au abordat probleme științifice actuale ale științelor umanistice.

Domnul Ion Niculiță, doctor habilitat, profesor universitar la Universitatea de Stat din Moldova, a prezentat comunicarea *Terminologii arheologice:*

probleme și perspective. Domnia Sa s-a referit la caracterul convențional al termenilor istorici, care sunt utilizați în cercetare și care nu întotdeauna corespund realităților epocii cercetate și care induc în eroare societatea. Domnul profesor a subliniat necesitatea trecerii la utilizarea terminologiilor „neutre”, fără coloraturi etnice, etnoculturale sau etnocronologice.

Domnul Victor Țvircun, doctor habilitat, profesor universitar, coordonatorul Secției Științe Umanistice și Arte a AȘM, a ținut comunicarea *Despre istoria neamului Bantăș în cadrul nobilimii din Rusia.* Domnia Sa a făcut o reconstrucție a genealogiei neamului Bantăș și a cercetat activitatea personalităților remarcabile ale acestui neam, primii dintre care s-au strămutat împreună cu Dimitrie Cantemir în Imperiul Rus, unde s-au integrat, aducându-și aportul la dezvoltarea țării.

Doamna Senica Țurcanu, doctor, cercetător la Complexul Muzeal Național „Moldova” din Iași, a prezentat participanților la conferință discursul *Scurtă incursiune în universul miniatural Cucuteni-Tripolie.* Comunicarea cercetătoarei ieșene, ca și a celorlalți vorbitori, a fost susținută de un bogat material ilustrativ care a făcut să fie comunicarea mai relevantă și argumentată. Domnia Sa a menționat că „alături de oameni și animale, în universul miniatural Cucuteni-Tripolie sunt reprezentate diverse obiecte și construcții, majoritatea cu un prototip real în viața cotidiană”.

Directorul Institutului Patrimoniului Cultural al AȘM, domnul Victor Ghilaș, doctor habilitat, conferențiar cercetător, a elucidat aportul istoricului Alexandru Boldur la cercetarea istoriei muzicii basarabene. Analizând operele în care istoricul abordează aspecte ale istoriei muzicii, dl Victor Ghilaș a concluzionat că „Alexandru Boldur a pus piatra de temelie la cercetarea istorică a artei sonore din Moldova est-pruteană, pe fundalul afirmării ei în cultura națională”.

Cercetătoarea din cadrul IPC, Natalia Grădinaru, doctor în istorie, a prezentat o comunicare interesantă intitulată: *Puterea terapeutică a cuvântului rostit.* Domnia Sa a reliefat reprezentările sociale asupra puterii cuvântului în tradiția populară și unele viziuni științifice moderne cu privire la puterea terapeutică a cuvântului, care, în opinia cercetătoarei, ar justifica practicile și credințele populare.

În continuare, lucrările conferinței s-au desfășurat în patru secțiuni:

- *Arheologie și cercetări interdisciplinare* (Arheologie preistorică și tracologie; arheologie antică și medievală).

- *Etnologie. Probleme generale și abordări interdisciplinare.*

- *Interferențe culturale în arta națională* (Arte vizuale: arte plastice, arhitectură și Arte audiovizuale: teatru, film, muzicologie).

În cadrul secțiunii **Arheologie și cercetări interdisciplinare** au fost prezentate 60 de comunicări.

Participanții au abordat subiecte deosebit de importante și actuale în cercetările arheologice, printre care menționăm: *Piese neordinare din stațiunea paleolitică de la Cosăuți* (Serghei Covalenco); *Date arheologice și antropologice privind mormintele scitice de tumuli 5 și 5A de la Crihana Veche* (Ion Ciobanu, Angela Simalcic); *Structuri de habitat hallstatiene timpurii din așezarea Trinca „Izvorul de Luca”* (Oleg Levițki); *Ștampile de amfore de Sinope descoperite în limita Callatisului antic și în împrejurimi* (Natalia Mateevici); *Corelarea fortificațiilor cu așezările deschise și necropolele în arealul culturii Cozia-Saharna* (Aurel Zanoci); *Câteva considerații privind orașul medieval de la Costești, raionul Ialoveni, în lumina descoperirilor monetare* (Eugen Nicolae) ș. a.

În secțiunea **Etnologie. Probleme generale și abordări interdisciplinare** au fost prezentate 48 de comunicări. Cercetătorii au abordat subiecte de interes major în cercetările etnologice, antropologice, etnoistorice. Evidențiem câteva subiecte mai relevante, în opinia noastră.

Sărbătorile populare românești în cercetările științifice ale studenților (Valentina Ursu); *Valența interdicțiilor în sistemul de credințe populare românești de la începutul secolului al XX-lea* (Tatiana Potîng); *Organizarea înmormântărilor basarabenilor decedați în Gulag (1941–1945)* (Mariana Țăranu); *Conștiința națională și patriotismul călugărilor basarabeni din Sfântul Munte Athos (secolul al XIX-lea–începutul secolului al XX-lea)* (Alexandru Magola); *Sărbătorile rurale ale bulgarilor din Republica Moldova* (Alexandr Covalov); *Imaginea casei în viziunea despre lume a ucrainenilor* (Tatiana Fainik); *Tradiție, economie și ideologie în rudenii spirituală din nașie la românii din Basarabia* (Ludmila Cojocar) ș. a.

Atelierele secțiunii **Interferențe culturale în arta națională** au abordat, de asemenea, subiecte deosebit de interesante și actuale prezentate în 51 de comunicări. Cele mai relevante subiecte abordate au fost: *Arta decorativă din RSS Moldovenească. Anii 1981–1991* (Constantin Spînu); *Simbolismul turnului de apărare* (Mariana Șlapac); *Arhitectura bisericii din Vadul-Rașcov – o provocare de datare și identificare a unui tip necunoscut de clădire* (Tamara Nesterov); *Portrete în timp ale avangardei basarabene* (Tudor Stavilă); *Probleme actuale ale reamenajării spațiilor verzi în orașul Chișinău* (Valeriu Lupașcu);

Eroul liric în ipostaza de alter ego al cineastului Emil Loteanu: particularitățile arhetipului Anima-Animus (Ana-Maria Plămădeală); *Victor Ștefaniuc – creator al miracolului păpușăresc* (Violeta Tîpa); *Partitura ca factor al profesionalizării și patrimonializării muzicii tradiționale în repertoriul orchestrei populare „Folclor”* (Vasile Chiseliță) ș. a.

Conferința științifică internațională *Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare*, ediția a IX-a, a fost o manifestare științifică de amploare; numeroși cercetători și-au comunicat rezultatele cercetării, au purtat un dialog cu privire la cele mai actuale descoperiri științifice în domeniu, au acordat întrebări și au oferit răspunsuri. Participanții la conferință au primit un stimul pentru viitoarele cercetări. Materialele conferinței, care au fost distribuite tuturor participanților, cuprind cele mai importante teze științifice ale comunicărilor prezentate, astfel cercetările savanților participanți vor putea fi consultate și apreciate în țările de origine ale acestora. Atmosfera de colegialitate și dialog constructiv este cea care a umplut spațiile Academiei de Științe a Moldovei, în incinta căreia s-a desfășurat evenimentul în zilele de 30–31 mai 2017. Conferința a fost reflectată și în presa națională din Republica Moldova, printre care menționăm televiziunile TVR Moldova și Moldova 1.

În interviul acordat reporterilor TVR Moldova la 31 mai 2017, dl Dumitru Boghian, conferențiar universitar la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, a menționat că „oamenii prezentului cam uită că trecutul poate fi pus la baza dezvoltării societăților și comunităților contemporane, euforia construcțiilor moderne de foarte multe ori duce la distrugerea ireversibilă a unor situri și lucrul acesta este dăunător patrimoniului”.

Dl Ion Duminiță, doctor în științe politice, cercetător la Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM, în interviul acordat reporterului emisiunii „Petală Romano” din 15 iunie 2017 de la Moldova 1, a relatat esența comunicării sale elaborate în cadrul proiectului de salvare a arhivelor aflate în pericol, desfășurat cu susținerea Bibliotecii Britanice. În acest context a menționat că „o imagine poate spune mai mult decât cuvântul, uneori o imagine poate spune „mai mult decât o carte”, imaginile pot constitui un supliment la ceea ce se scrie ele sunt deosebit de valoroase”, de aceea, în opinia Domniei Sale, arhivele fotografice trebuie să fie digitalizate și depozitate în arhive digitale pentru a fi valorificate de cercetători.

Evenimentul a avut răsunet în țările de origine ale cercetătorilor participanți, care au ținut să disemineze experiența trăită la Institutul Patrimoniului Cultural, colegilor și echipelor de cercetare din instituțiile din care fac parte și activează, precum și pe paginile revistelor și site-urilor instituțiilor de cercetare.

În anul 2018 va fi organizată Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural: cercetare, valo-

rificare, promovare”. Ediția a X-a: „Prin știință spre cunoașterea patrimoniului național”, cu susținerea AȘM acordată în cadrul proiectelor de organizare a manifestărilor științifice internaționale. Cercetătorii

care se ocupă cu cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural sunt îndemnați să-și pregătească comunicări pentru a da curs invitației la conferință.

Adrian DOLGHI

